

Toelichting op de presentatie

Deze presentatie is gebruikt voor de achterbanbijeenkomsten van Platform Engbertsdijkerven, LTO-Noord, Bewoners en NMO. De presentatie is bedoeld als versimpelde weergave/samenvatting van het inrichtingsplan Engbertsdijkerven externe gebiedsproces.

Het inrichtingsplan wordt als bijlage opgenomen bij het door Gedeputeerde Staten (GS) van de provincie Overijssel vast te stellen Ontwerp-Projectbesluit. In dit Ontwerp-Projectbesluit (soort bestemmingsplan op provinciaal niveau) bevat de toekomstige bestemmingen en bijbehorende regels en motivatie. De planning is dat het Ontwerp-Projectbesluit, samen met het Inrichtingsplan en Milieu Effectrapport (MER) na het besluit van GS voor iedereen in te zien is, tijdens de “ter inzage legging”. Hierover gaat de provincie communiceren via de nieuwsbrief en lokale media.

Deze presentatie is zonder toelichting op verschillende manier te lezen (interpreteren). Er kunnen geen rechten ontleent worden aan deze presentatie.

Indien u vragen heeft naar aanleiding van deze presentatie kunt u contact opnemen met Anke Volkerink:

a.volkerink@overijssel.nl

Inrichtingsplan extern gebiedsproces Engbertsdijksvenen

Richard Jansink

Inhoudsopgave

1. Aanleiding en doel
2. Ontstaan Hoogveen
3. Werking van het systeem van N2000-gebied Engbertsdijksvenen (EDV)
4. Historie planproces en Uitgangspunten
5. Maatregelen
6. Effecten op de omgeving en mitigerende maatregelen
7. Eindbeeld
8. Vervolgproces

Aanleiding

- Te nemen projectbesluit met bestemmingsplanwijziging
- Het opgestelde Inrichtingsplan is de inhoudelijke onderbouwing van gemaakte keuze maatregelen en effecten op basis van diverse uitgevoerde onderzoeken

Doel

- Natura 2000 aanwijzing
 - o Hoogveengebieden zoals Engbertsdijksvenen zijn zeldzaam
 - o In Natura 2000 aanwijzingsbesluit & beheerplan zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd
- Verdroging veen tegengaan (intern & extern EDV)

Habitattypen & vogels EDV

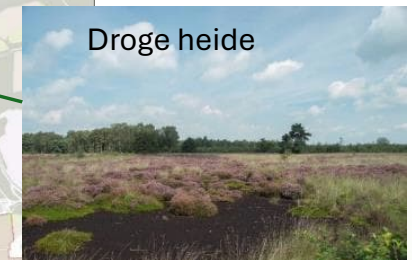
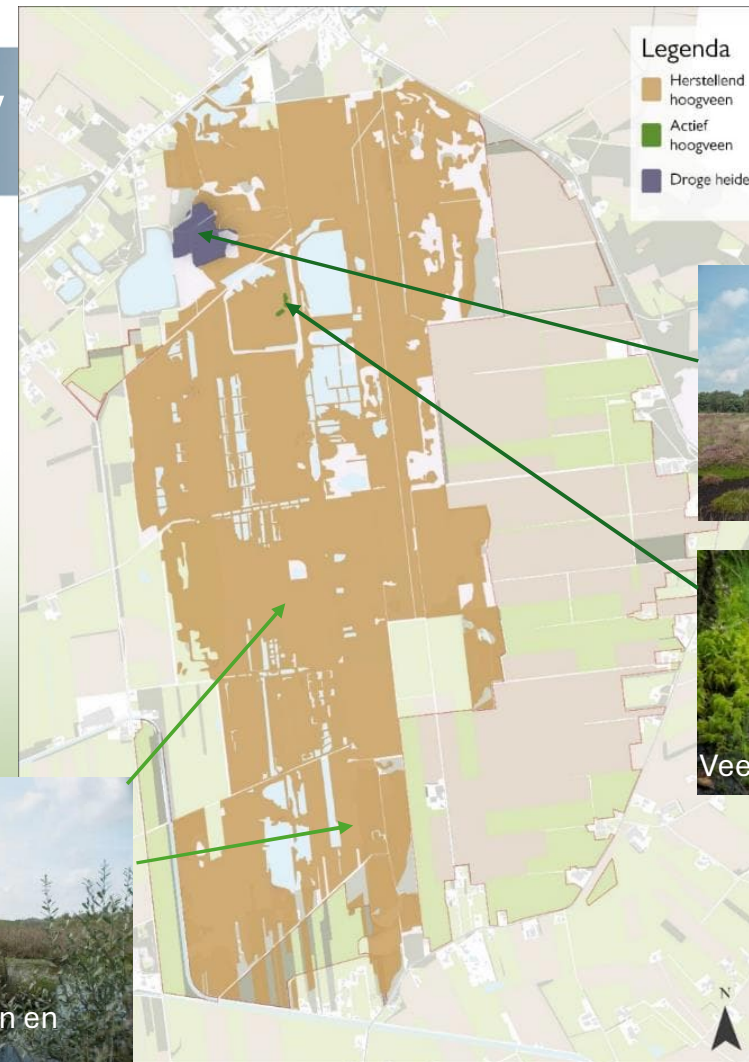
- Doelen habitattypen

Habitat = omgeving waar planten en/of dieren zich het beste thuis voelen

- o Actief hoogveen: herstel & uitbreiding
- o Herstellend hoogveen: herstel & behoud
- o Droge heide: behoud

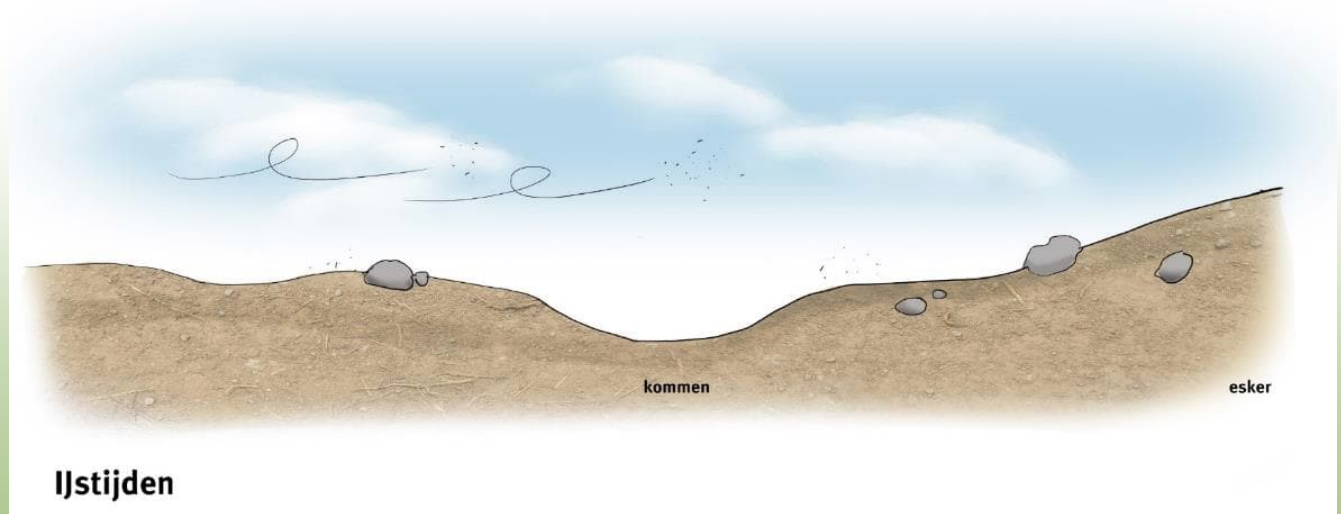
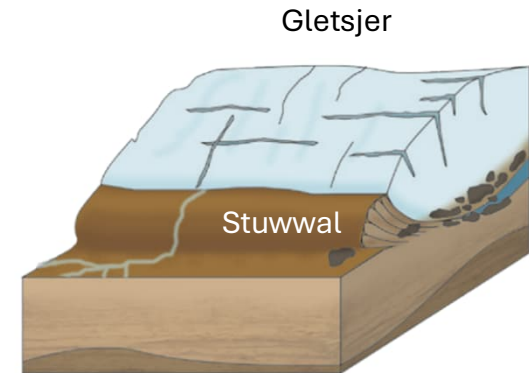
- Doelen vogels

Geoorde fuut (broedgebied) , toendrarietganzen en kraanvogels (leefgebied)

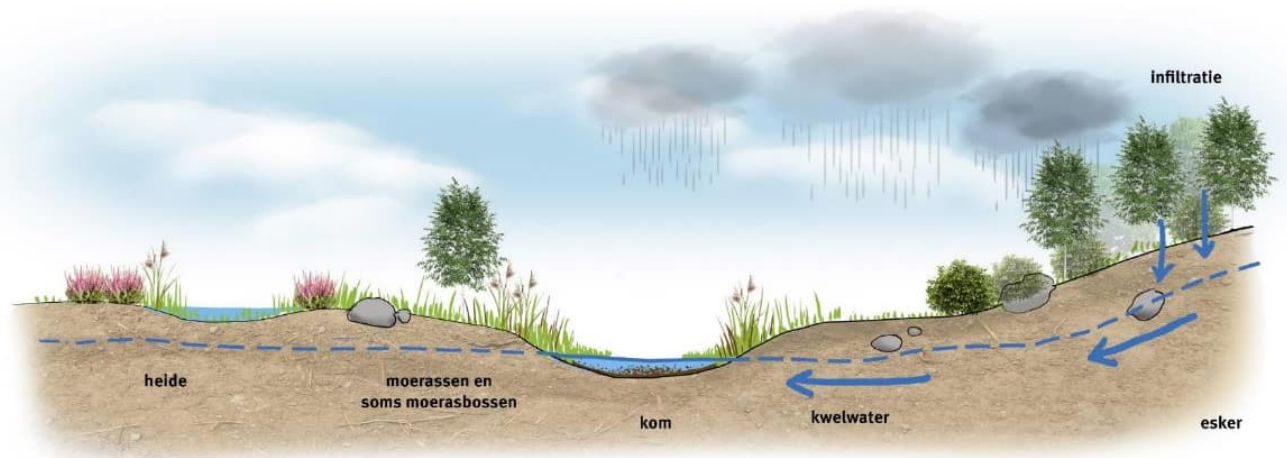
Ontstaan hoogveen

- IJstijden: koud, droog en wind blaast zand over het landschap
- De stuwwallen bleven na het smelten van het ijs als ruggen liggen
- Het klimaat werd natter en veenontwikkeling kwam op gang.

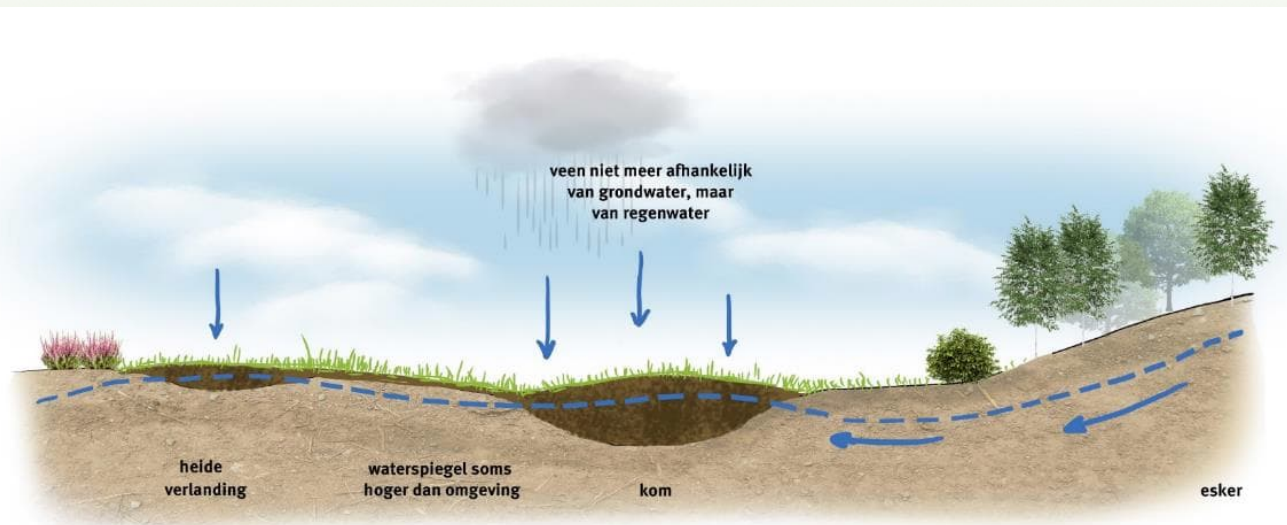

Ontstaan hoogveen

- Begin veenvorming:
 - water in lage delen
 - moerassen en moerasbos
 - heideontwikkeling
 - slecht doorlatende laag, door afstervend materiaal
- Begin van hoogveenvorming:
 - waterspiegel komt hoger te liggen
 - veenmos gaat groeien
 - veenvorming niet meer afhankelijk van grondwater, maar van regenwater

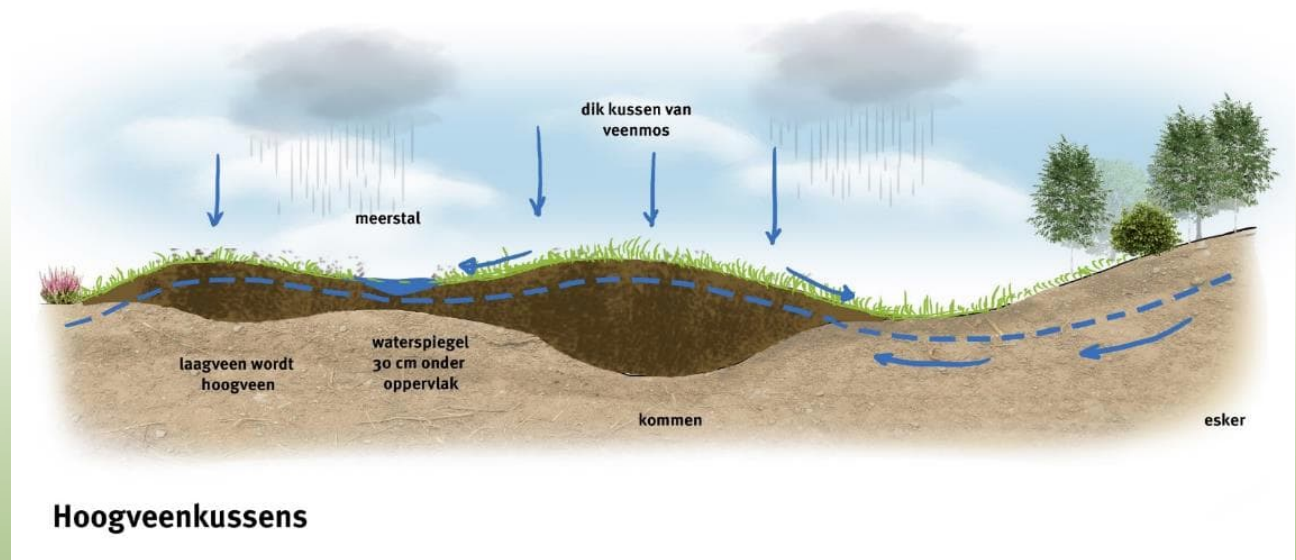
Begin veenvorming

Ontstaan hoogveen

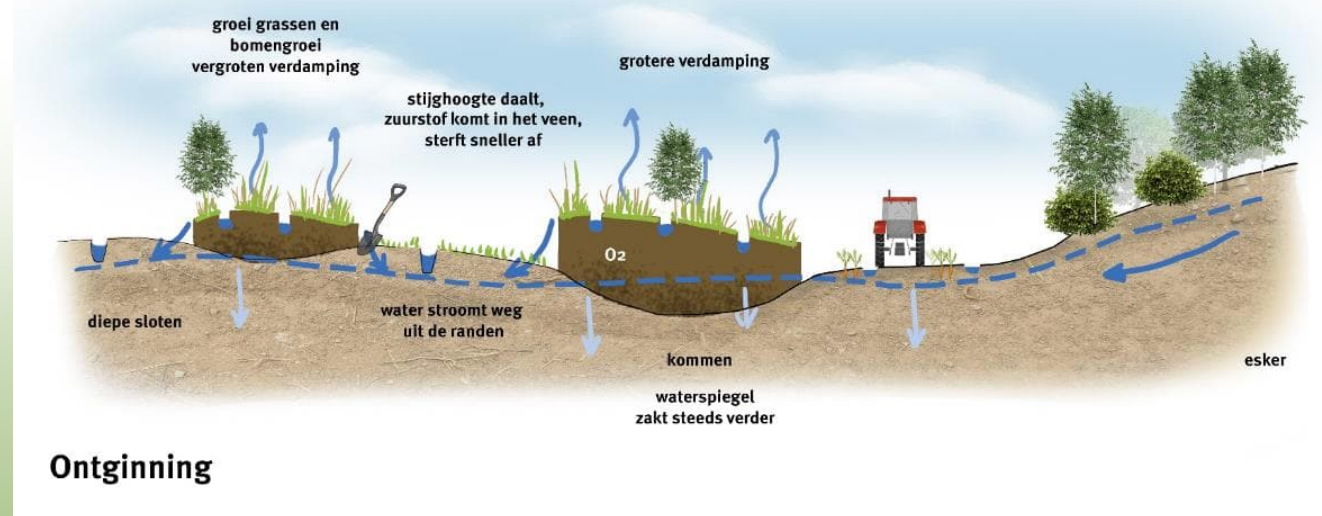
Ontstaan hoogveen

- Hoogveenkussens:
 - waterspiegel komt hoger te liggen
 - veenpakket is dik
 - op de bodem erg compact
 - waterspiegel 30 cm onder oppervlak
 - laagveen wordt hoogveen

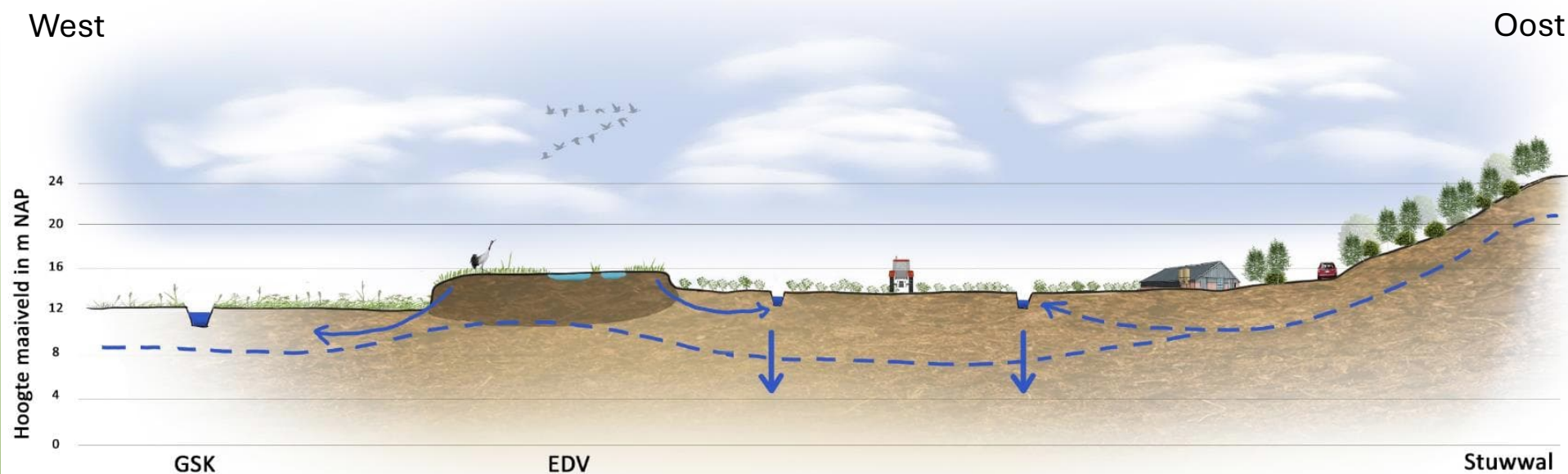
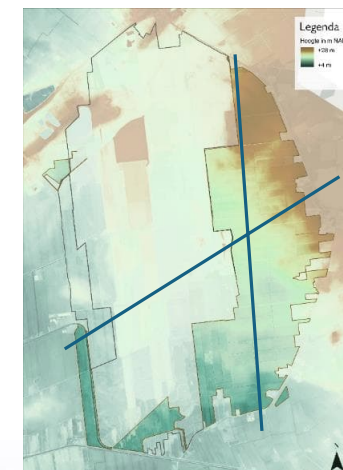

Hoogveenontginning

- Ontginning:
 - ontwateringssloten in het veen voeren (kwel)water af
 - water stroomt weg aan de randen
 - zuurstof komt in het veen en het veen sterft verder af
- Kwelwater van stuwwal wordt afgevangen door diepe ontwatering naast natuurgebied
- Veen wordt droger, grassen en bomen kunnen groeien, daarmee wordt meer water verdampt en verdroogt het veen verder

Principeprofiel huidige situatie

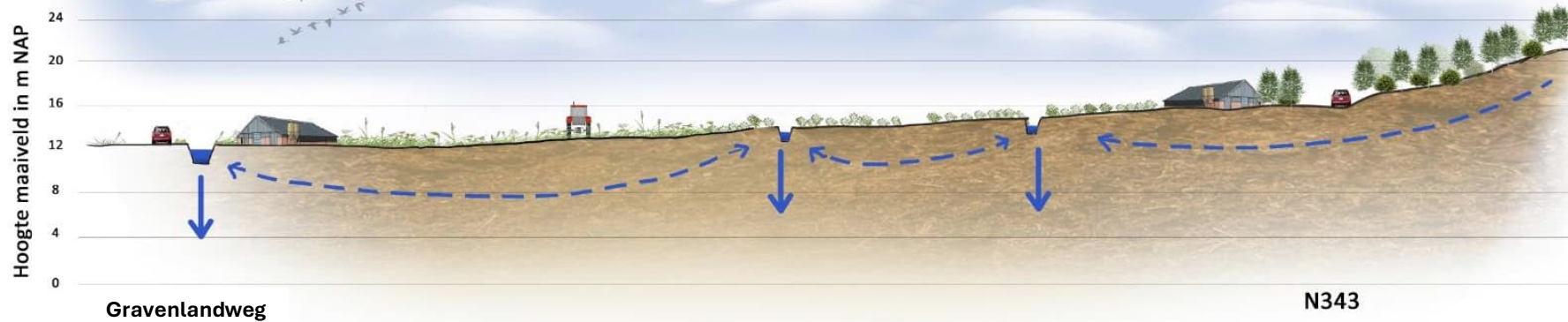

Principeprofiel noord- zuid

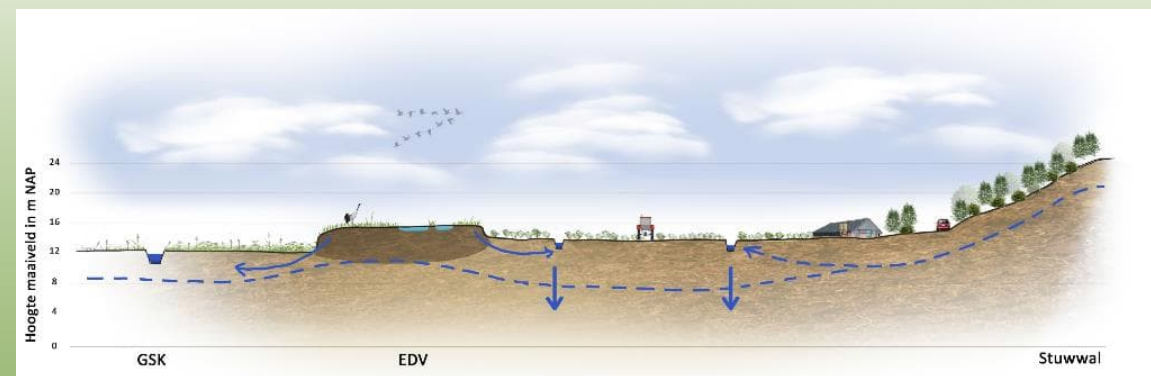
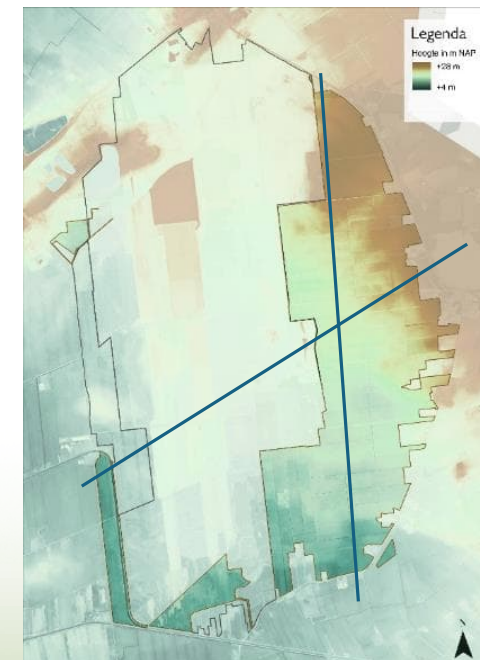
Noord

Zuid

Waarom deze keuzes

- Waarom ligt de hydrologisch buffer op de voorgestelde plek:
 - o Op basis van natuurlijke hoogten
 - o Tegendruk geven
 - o Kwel van de stuwwal weer in het maaiveld
Dit is van oorsprong de aanvoer van het water voor de ontwikkeling van het hoogveen geweest
 - o Aansluiting op natuurlijk systeem in de ondergrond

Planproces in onderdelen

Fase 1: Afgerond

Fase 2: in afronding

Fase 3: komende 2-3 jaar

De variant zoals die
in 2022 is
vastgesteld door de
bestuurders

Het bestuur van de
provincie (GS) neemt
een besluit over de
maatregelen

Variantenstudie

Voorkeursvariant

Inrichtingsplan

Projectbesluit

Uitvoerings-
ontwerp

m.e.r. procedure:
Onderzoek van de
verschillende
varianten, zoals grote
en kleine buffer

Uitwerking van de
voorkeursvariant
in maatregelen op
hoofdpijnen
Overzicht van de
effecten
Onderbouwing voor
het besluit van de
provincie

MER en IP
rapport zijn
bijlagen

Nadat het besluit is
genomen, worden
de maatregelen
verder uitgewerkt
tot een uitvoerbaar
ontwerp voor een
aannemer.

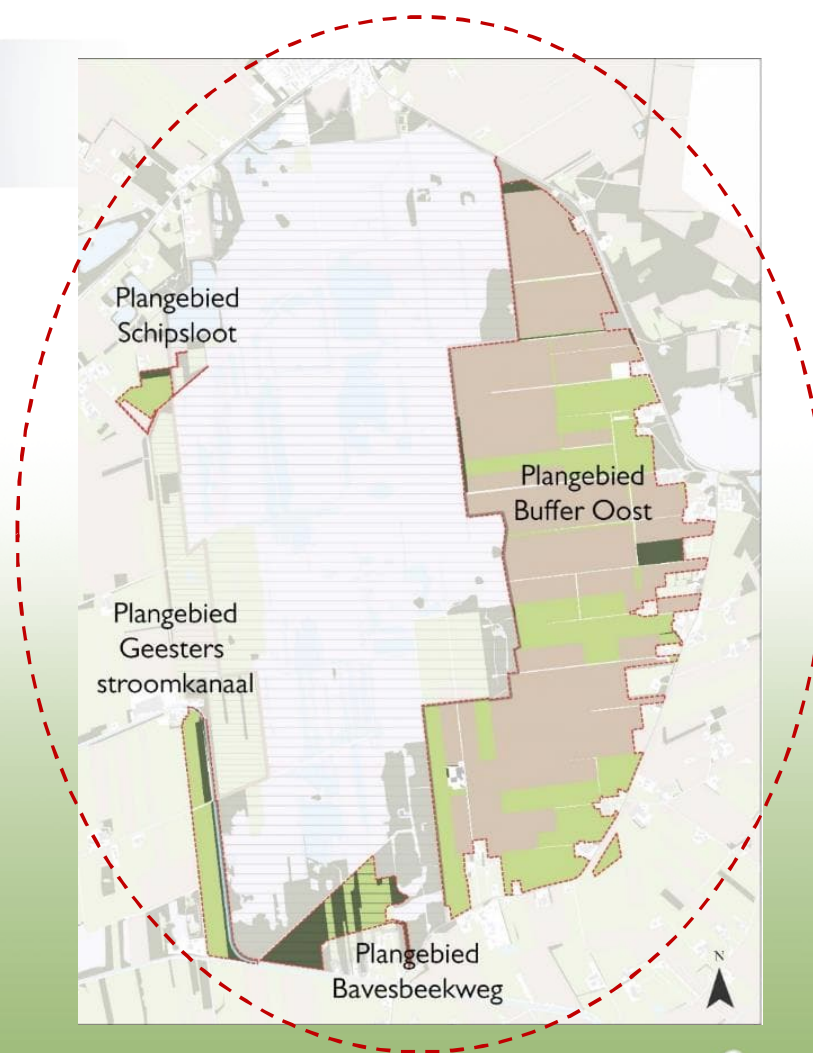
Uitgangspunten

- Het doelbereik N2000, zoals in het Beheerplan/aanwijzingsbesluit geformuleerd is, is leidend
- Gekozen variant heeft minimaal het effect als de Gebiedsanalyse
- Geen (negatieve) effecten op de omgeving (landbouwgronden, woningen, bedrijfsgebouwen en erven/tuinen)
- Geen overschrijding van Nationaal Bestuursakkoord Water- normering buiten de buffer
- Inrichting moet robuust en duurzaam zijn
- Alleen maatregelen en effecten binnen uitwerkingsgebied

Begrenzing

- **Plangebied:** het gebied dat in het Projectbesluit wordt opgenomen en waar de bestemming gewijzigd gaat worden. Dit gebied is een resultante van de maatregelen en effecten hiervan.
 - o Buffer oost
 - o Bavesbeekweg
 - o Geesters stroomkanaal (GSK)
 - o Schipsloot
- **Gebied met mitigerende maatregelen:** Onbegrensd gebied (rode cirkel) buiten het uitwerkingsgebied waar op specifieke locaties mitigerende maatregelen uitgevoerd worden om negatieve hydrologische effecten te mitigeren.

Planproces

- Om tot een inrichtingsplan te komen is er:
 - o Eco- en agrohydrologische schouw uitgevoerd om beter beeld van gebied te krijgen
 - o Grondwatermodel ontwikkeld om effecten van natuurherstel- en mitigerende maatregelen inzichtelijk te maken
 - o Monitoringsmeetnet en de nulmetingen van onroerend goed uitgevoerd
- Waar na een lang gebiedsproces een voorkeursvariant is uitgekomen

Maatregelen

- Verschil tussen interne en externe maatregelen
- Welke maatregelen zijn nu bedacht
- Inrichtingsmaatregelen en mitigerende maatregelen, wat is het verschil?

mitigatie = 'maatregelen om effecten te verminderen'

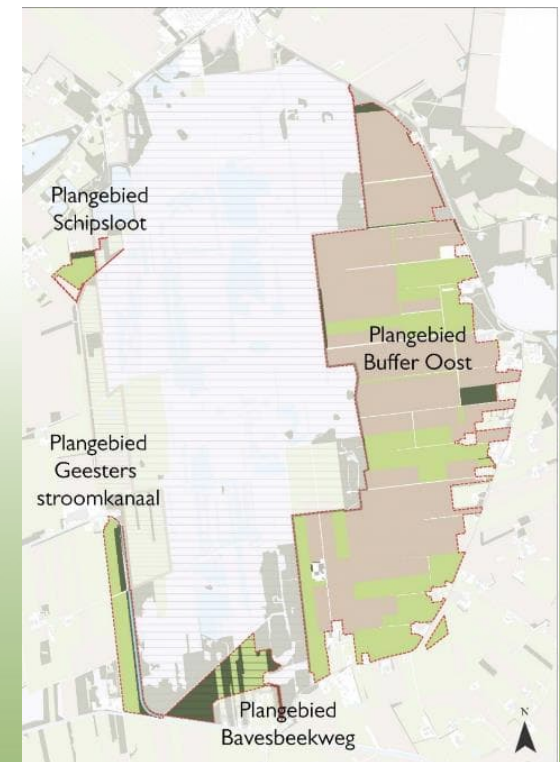
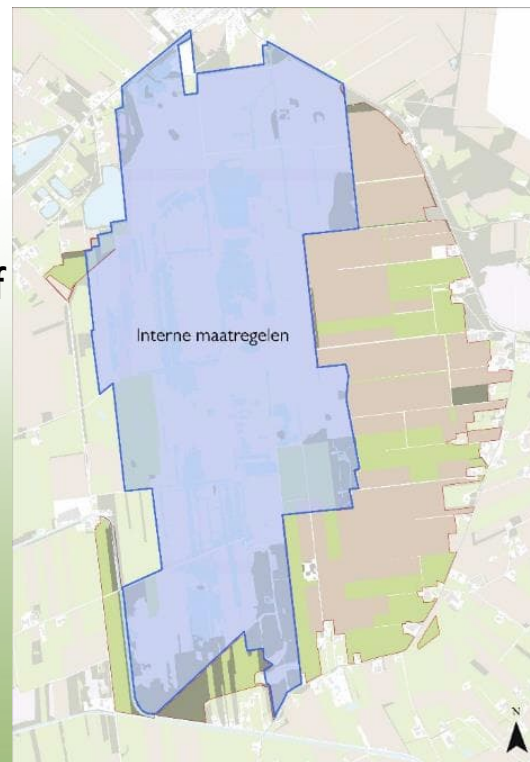
Externe vs interne maatregelen

Intern

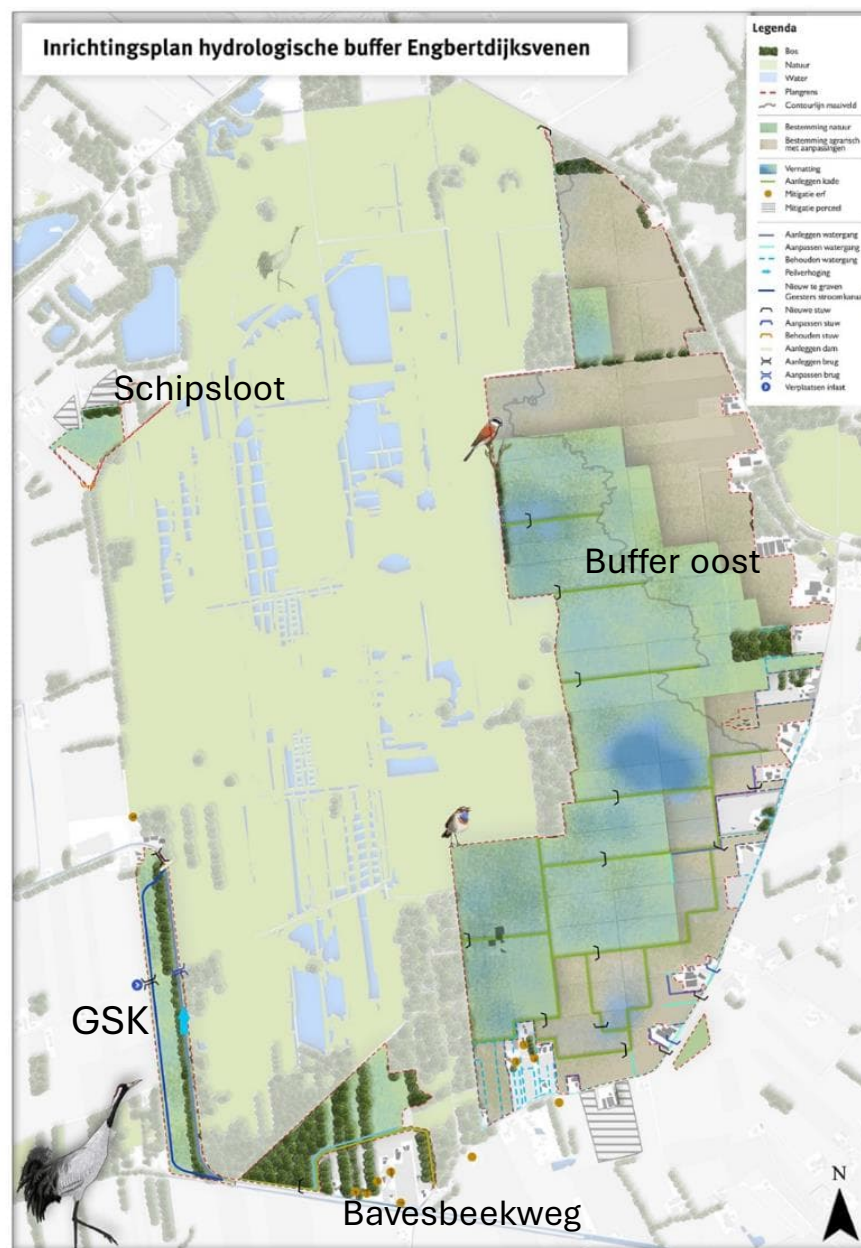
- Binnen de grenzen van N2000, Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn
- Op 'eigen grond' van Staatsbosbeheer, geen grondaankoop en minder intensief gebiedsproces

Extern

- Binnen de grenzen van het uitwerkingsgebied
- Verschillende deelgebieden

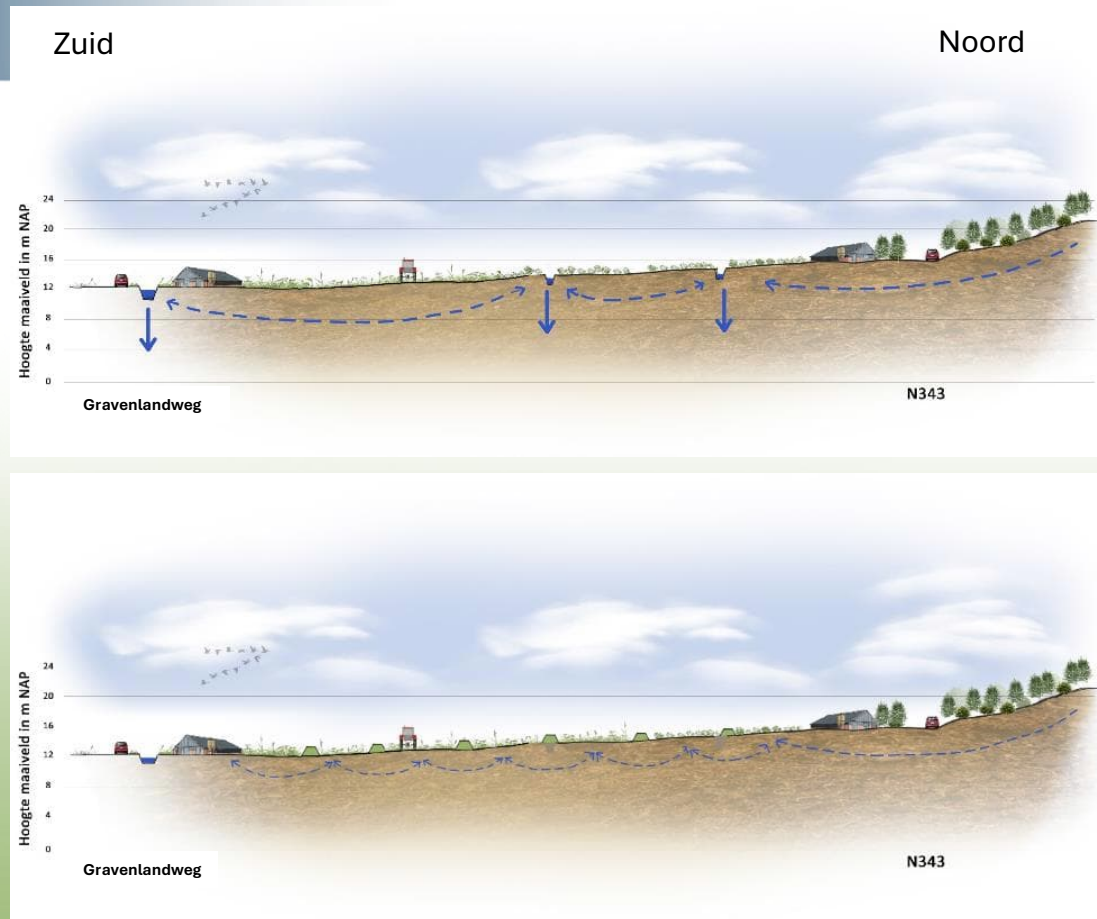
Inrichtingsplankaart

Maatregelen

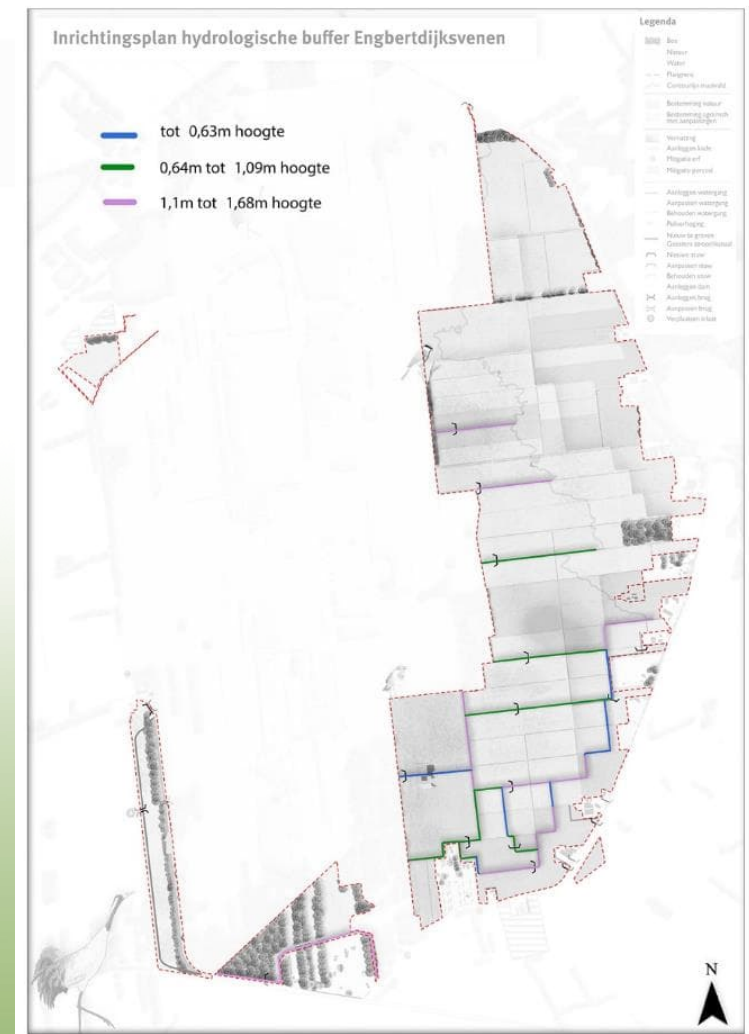
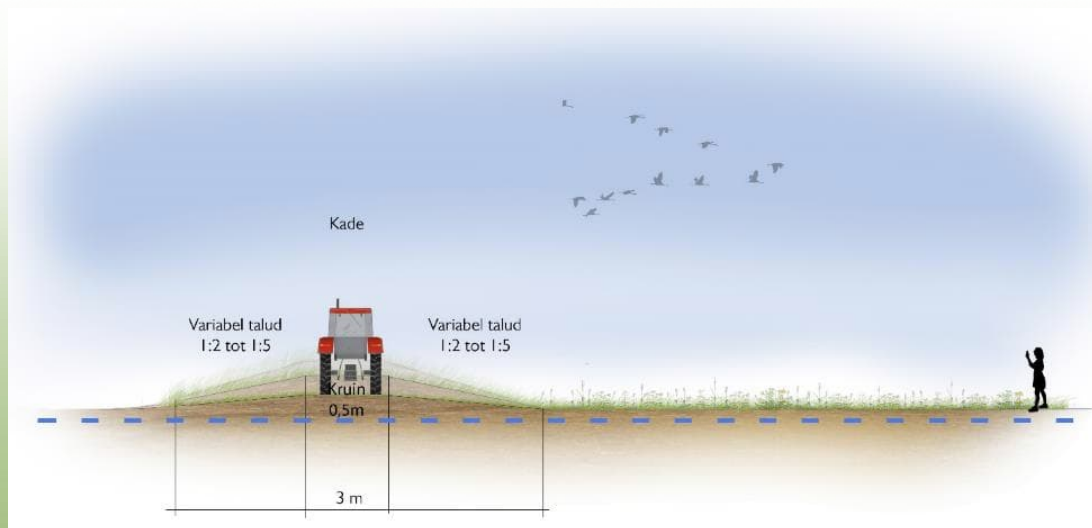
- Aanleggen buffer
 - o Aanleggen kades (trapsgewijs afvoeren water)
 - o Waterpeil verhogen
 - o Dempen watergangen
 - o Verwijderen drainage
 - o Aanpassen ontwatering rondom erven

Nieuwe situatie

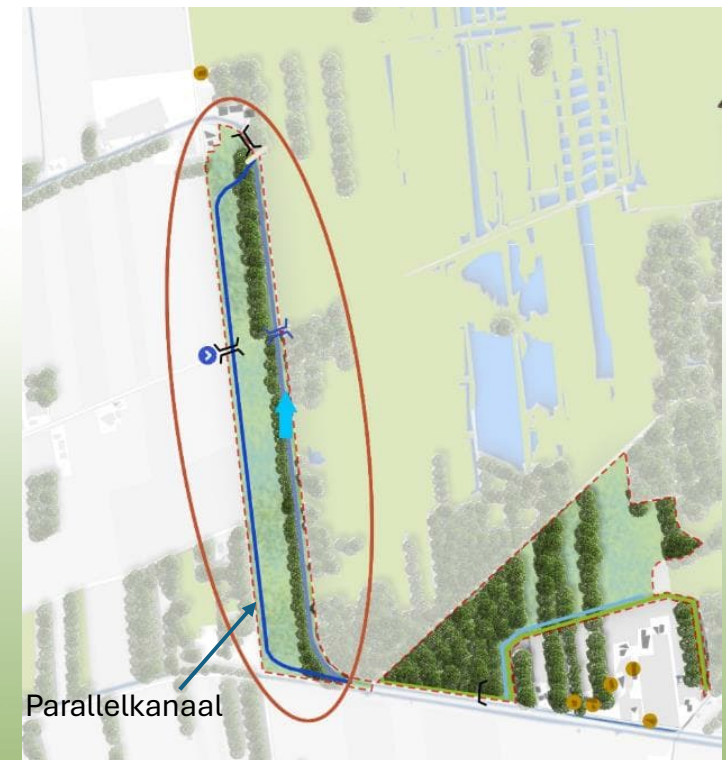
Beleving kades Bufferzone

- Kade 0,5m hoog, 1,0m hoog en max 1,6m hoog
- Sluiten aan op natuurlijke hoogtes

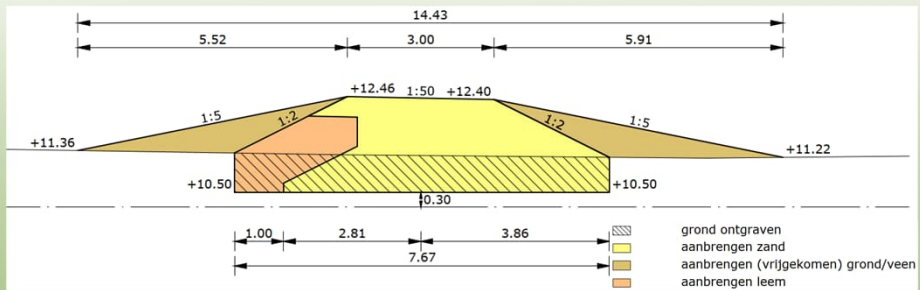
Maatregelen GSK

- Deelgebied Geesters Stroomkanaal (GSK)
 - Peilverhoging huidig GSK
 - o Afdammen
 - o Graven parallelkanaal
 - o Aanleg gemaal voor waterpeilverhoging
 - o Bruggen aanpassen / nieuwe bruggen
 - Wijziging bestemming
 - In gesprek gemeente Twenterand over fietspad tussen parallelkanaal en Paterswal: fietspad buiten inrichtingsplan

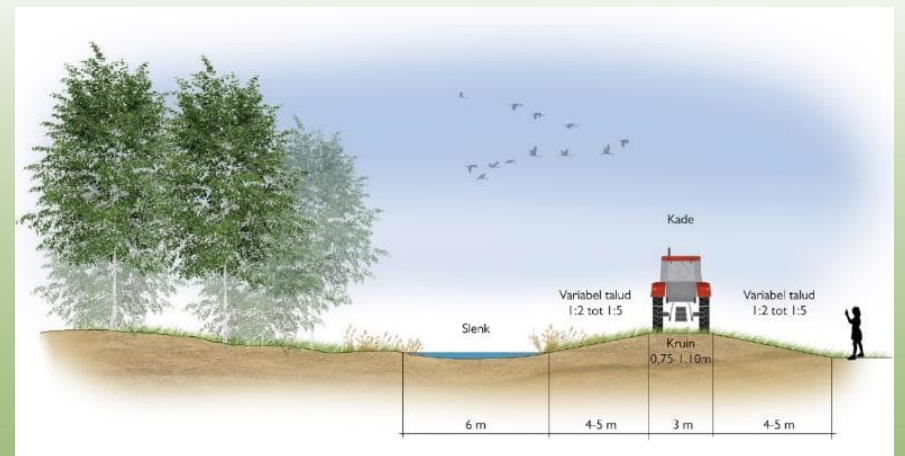

Maatregelen Bavesbeekweg

- Bavesbeekweg
 - o Nieuwe kade in overleg bewoners
 - o Kade tussen 0,70 en 1,20 m hoog
 - o Bos kappen/ natuurlijk afsterven door waterstandverhoging
 - o Detailuitwerking (bijvoorbeeld rasters komt later in vervolgfase bij het uitvoeringsontwerp)

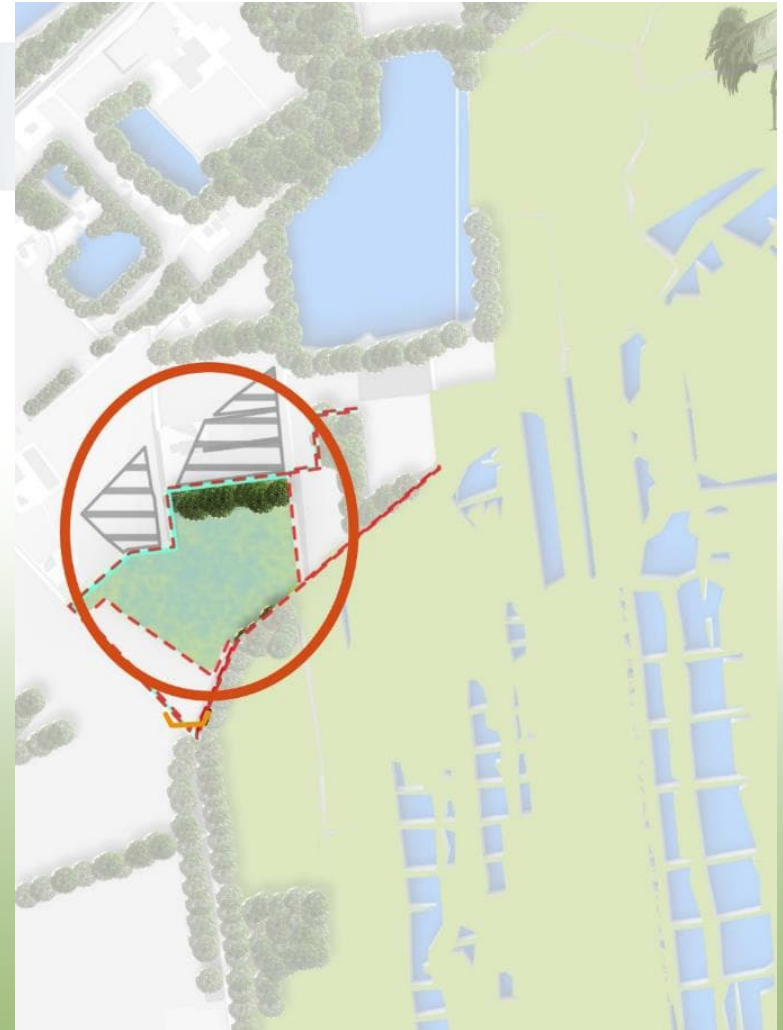

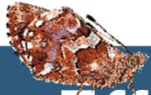
Principeprofiel slenk Bavesbeekweg

Maatregelen Schipsloot

- Schipsloot
 - o Dempen sloot in het natuurgebied
 - o Nieuwe sloot voor afwatering
 - o Ophoging percelen noodzakelijk (nadere uitwerking in vervolgfase bij het uitvoeringsontwerp)

Effecten op de omgeving

- Hydrologie
- Natuur
- Bebouwing
- Landbouw

Zonnedauw

Veenpluis

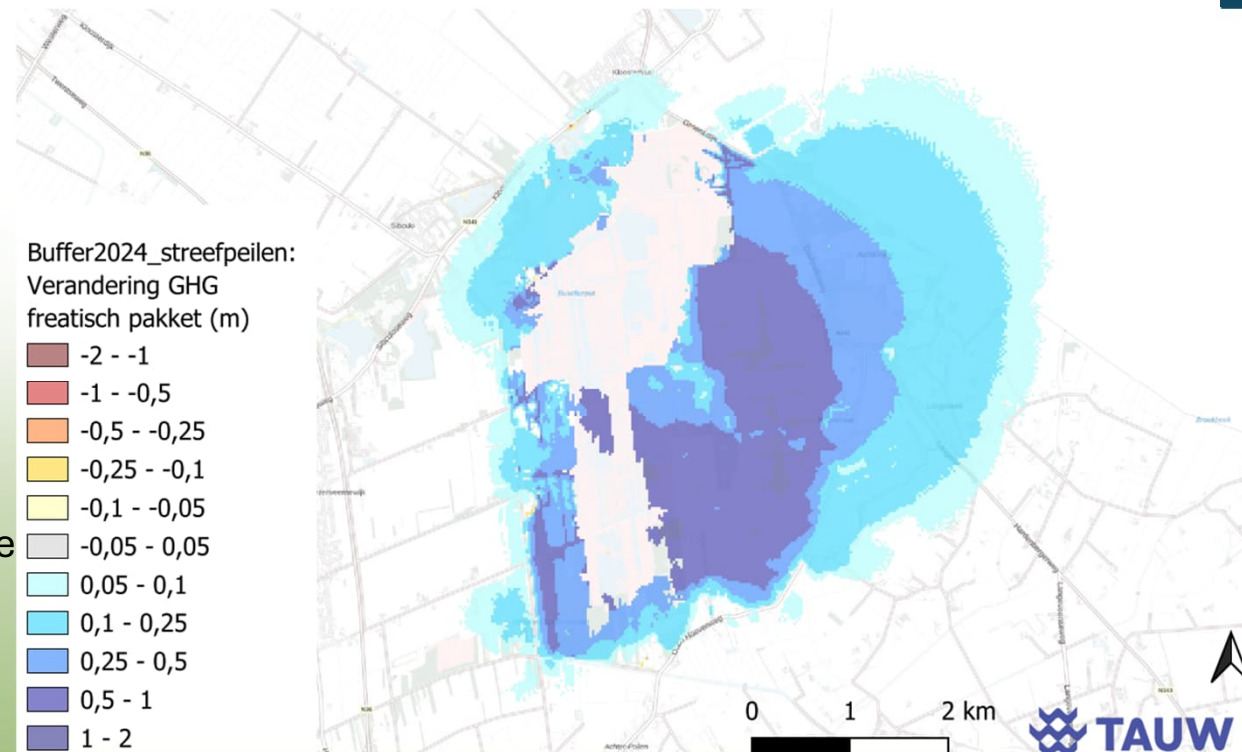
Effecten hydrologie

Primaire effecten

- Hogere en stabielere grondwaterstanden in EDV. Grondwater komt in het veenpakket
- Rondom EDV gaan grondwaterstanden ook omhoog

Secundaire effecten

De veranderingen van waterhuishouding waardoor landbouwschade en gebouwschade ontstaan rondom het gebied EDV

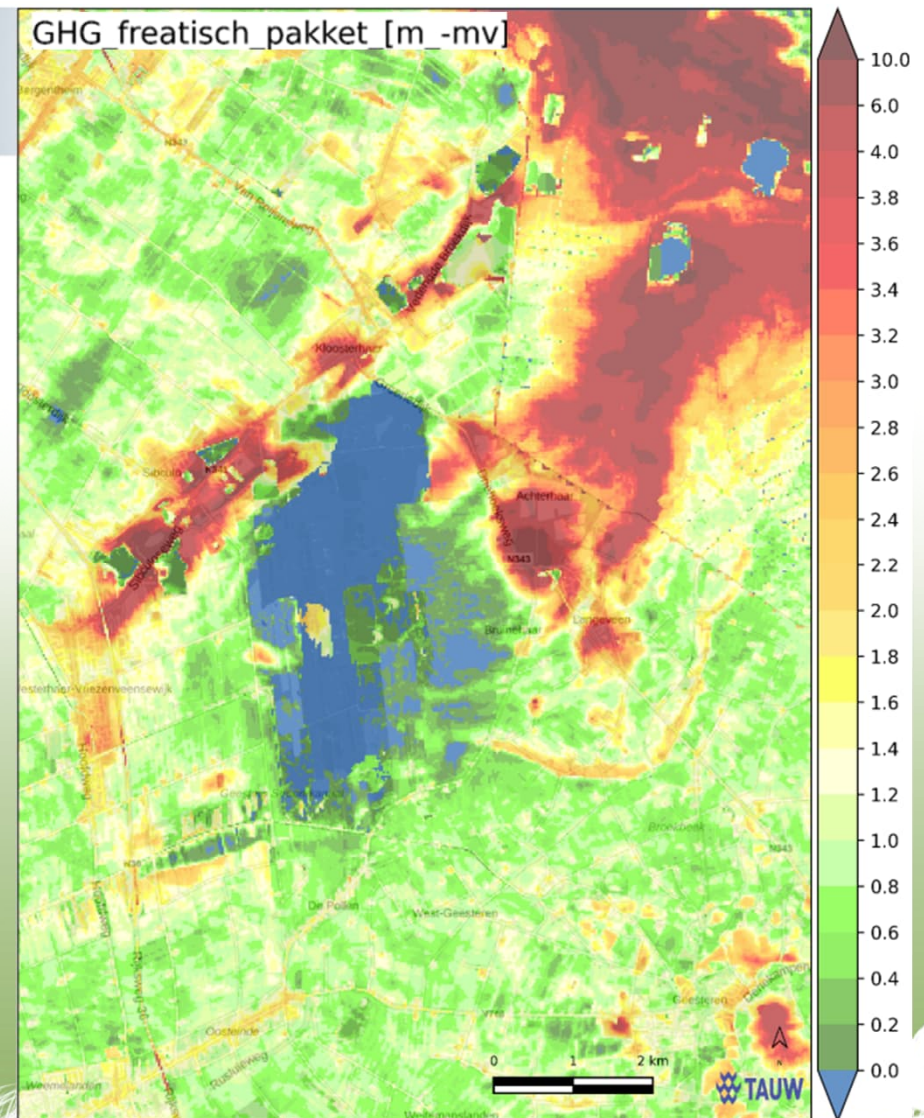
Effecten hydrologie

Primaire effecten

- Hogere en stabielere grondwaterstanden in EDV. Grondwater komt in het veenpakket
- Rondom EDV gaan grondwaterstanden ook omhoog

Secundaire effecten

De veranderingen van waterhuishouding waardoor landbouwschade en gebouwschade ontstaan rondom het gebied EDV

Effecten hydrologie

De primaire effecten zijn:

- Binnen N2000 toename grondwaterstand in zomersituatie
- Grondwaterstanden gaan verder omhoog door buffer oostzijde
- Bij extreme neerslag meer water langer vastgehouden (stuw)
- Vertraging van afvoer naar omliggende systeem (stuw)

Effecten Hydrologie

De secundaire effecten zijn:

- Vernatting van gronden/stagnatie van water kan leiden tot vrijkomen voedings- en meststoffen
- Effect op KRW opgave (Veeneleiding) -> nader onderzoek wordt nog gedaan

Effecten natuur

Primaire effecten zijn:

- o Er wordt voor een groter oppervlak voldaan aan de eisen voor herstellend hoogveen dan de Gebiedsanalyse
- o Aantal hectares wat niet voldoet (buiten bereik is) neemt af, dus verbetering
- o Aan de noord- en oostzijde wordt over een groter areaal voldaan aan de voorwaarden voor hoogveenontwikkeling (in kernbereik)

Dus binnen de Natura 2000-begrenzing zal het (actief) hoogveen verder uitbreiden

	Huidig	Gebiedsanalyse	Variant 2022
Buiten bereik	219 ha	146 ha	85ha
In kernbereik	5 ha	37 ha	55 ha

Effecten Natuur

Primaire effecten

- Verbetering kansen voor specifieke veenplanten
- Geen negatieve effecten toendragans, kraanvogel en geoorde fuut,
- Op droge heide geen effecten verwacht
- Stabieler maken van waterstanden in veengebied

Secundaire effecten zijn:

- Effect op KRW opgave: nader onderzoek en vervolgfase (neveneffect)
- Herbestemming van landbouwgronden naar natuur

Droge heide

Geoorde fuut

Effecten bebouwing

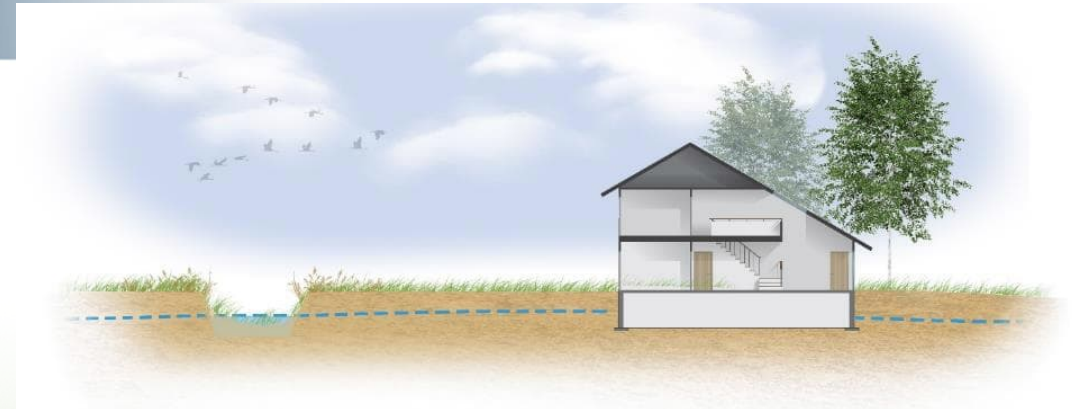
- Met name in zuidelijk deel:
 - o Oude Hoevenweg (6 woningen)
 - o Bavesbeekweg (5 woningen)
 - o Paterswal (1 woning)
- Op basis van onderzoek Sweco

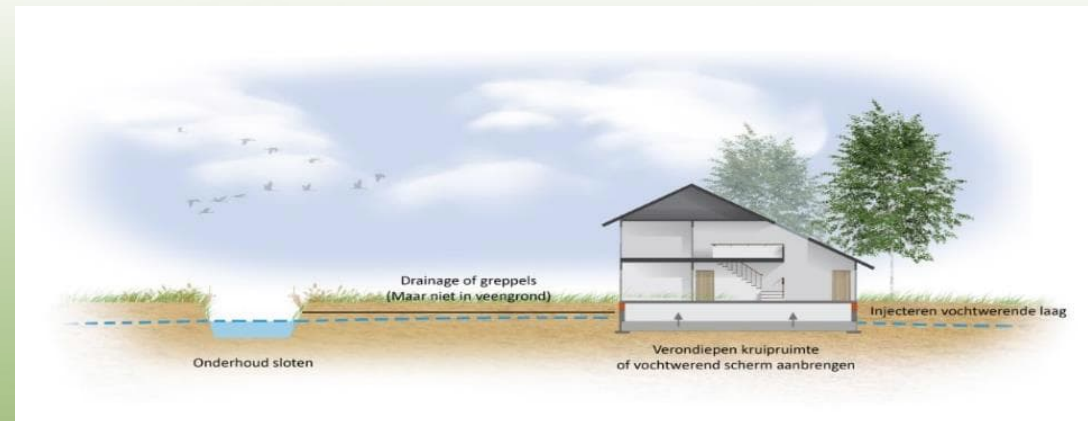
Effecten bebouwing

Huidige situatie

- Verhoogde grondwaterstanden
- (vocht)overlast in en rond de woningen zou kunnen optreden
- Hier zijn met de eigenaren afspraken over gemaakt

Nieuwe situatie

Mitigerende maatregelen bebouwing

Mogelijke individuele mitigerende maatregelen

- Deels behouden watergangen nabij woningen
- Nieuwe drainage of greppels rond woonerven
- Verbeteren waterafvoer bermsloot Gravenlandweg
- Injecteren muren met vochtwerende laag
- Verondiepen kruipruimte

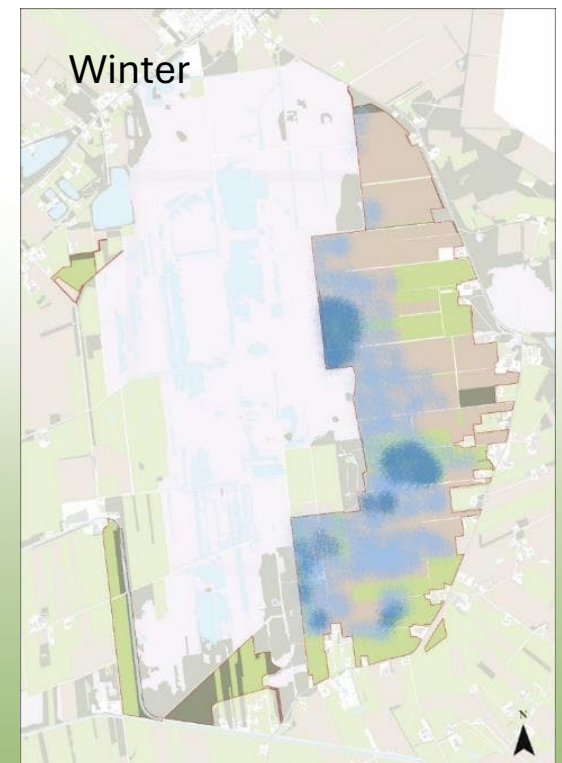
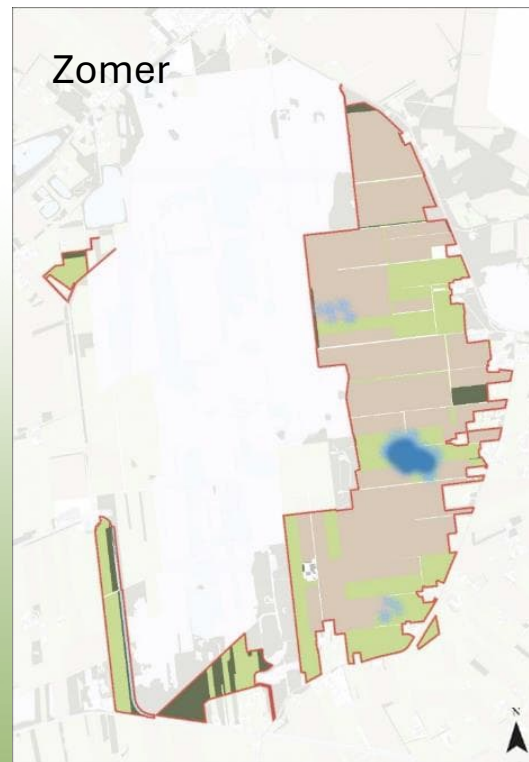

Effecten landbouw:

Kaartje zomer-/ en wintersituatie

Wintersituatie komt circa 2 maanden per jaar voor

- Gebruiksmogelijkheden landbouw nemen af (te nat)

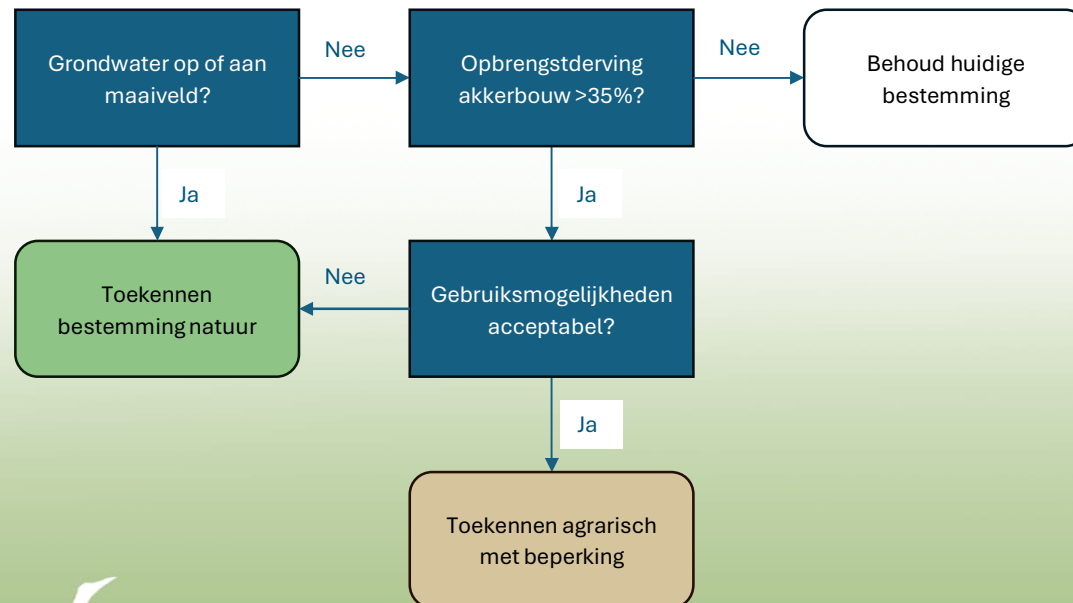
Mitigerende maatregelen landbouw

Mogelijke mitigerende maatregelen landbouw zijn:

- Ophogen
- Vergroten draagkracht (door bv bezanden)
- Profielverbetering (opheffen van storende lagen)
- Verbeteren van de detailontwatering (b.v. greppels open maken, sloten opschonen), (vervolgfase; uitvoeringsontwerp)

Effecten landbouw

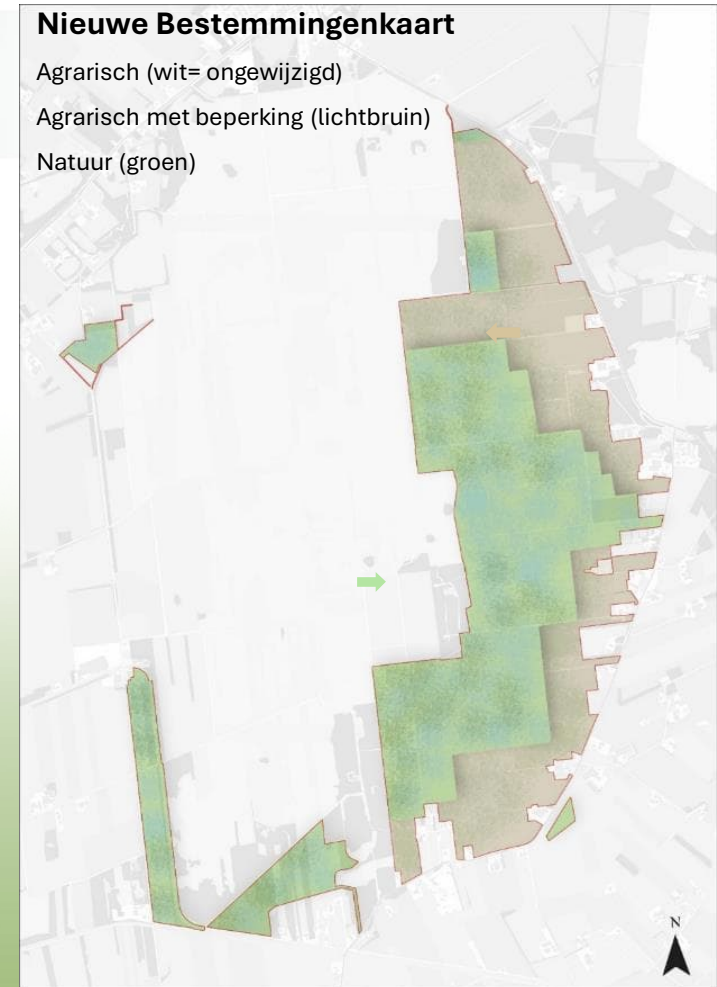

Nieuwe Bestemmingskaart

Agrarisch (wit= ongewijzigd)

Agrarisch met beperking (lichtbruin)

Natuur (groen)

Uitleg bestemmingen

- Bestemming Natuur
 - o Bemesting en gewasbescherming niet meer toegestaan
 - o Er wordt een natuurdoeltype aangewezen, bijvoorbeeld:
 - Fauna en Kruidenrijk grasland (N12.02)
 - Zoete plas (N04.02) permanent water op maaiveld
 - o Eerst overgangsbeheer toepassen
- Bestemming Agrarisch met beperking ("Agrarisch 3")
 - o Inrichtingsplan wordt uitgevoerd (dempen sloten, verwijderen drainage en aanleggen kaden)
 - o Aanleggen ontwatering (watergangen, drainage en grondwateronttrekkingen) niet meer toegestaan
 - o Geen beperking in gewaskeuze, bemesting, gewasbescherming, beweiding, etc.

Het eindbeeld - inrichtingsplan

- Hoe wordt het dan uiteindelijk?
- Hoe komt het er uit te zien?

Inrichtingsplan

Nu

Straks

Toekomstbeeld

Gravenlandweg

Engbertsdijksvenen

Inrichtingsplan

Nu en straks

Toekomstbeeld

Vervolgproces

